

ОСОБЛИВОСТІ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ І ПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

УДК 658.012

Ковальов М.В студент 1 року
магістратури
факультету економіки і права ХНЕУ ім.С.Кузнеця

Галузева специфіка інвестиційного проекту є одним з основних факторів, що впливають на структуру та зміст бізнес-плану, тому розгляд питань, пов'язаних з особливостями бізнес-планування в різних сферах економічної діяльності, є досить актуальним.

Дехто з вітчизняних (С.М Чемезов) та зарубіжних (Р.Абрамс) вчених займався специфікою розробки бізнес плану інвестиційних проектів в галузі сільського господарства. Серед найбільш значущих внутрішніх факторів, що впливають на структуру та зміст бізнес-плану, можна виділити такий, як приналежність інвестиційного проекту до сфери економічної діяльності, в рамках якої він буде реалізовуватися. [1].

Щороку сотні тисяч людей у країнах з ринковою економікою відкривають власний бізнес. Статистика свідчить, що із 100 фірм, які почали свою діяльність в один рік, у перший рік зазнають невдачі 20, на другий — 17, а до кінця п'ятого року — 67. Отже, на ринку утримуються тільки 33% фірм [2]. Це відбувається в основному через невміння більшості підприємців планувати свій бізнес. І навпаки, якщо комусь удалося з нуля підняти і поставити свою справу, то саме завдяки правильному підходу до аналізу ринку і плануванню своїх дій на ньому.

Інвестиційний проект як елемент глобальної економічної системи має внутрішню і зовнішню середу, фактори яких, можуть впливати нього і, як наслідок, на зміст і структуру бізнес-плану. Фактори можна розділити на дві основні групи:

1) зовнішні, такі як рівень економічного і соціального розвитку зовнішнє середовища, особливості суб'єкта, інвестиційний капітал і ін.;

2) внутрішні, залежні від типу проекту (визначаються параметрами (типом) інвестиційного проекту) [3].

Метою написання даної статті є виявлення особливостей бізнес-плану аграрного підприємства, задля збільшення ефективності даного документу.

Сільське господарство має яскраво виражену специфіку як в нормативно правовому полі, так і в організації бізнес - процесів, що в цілому відбивається на реалізації інвестиційних проектів. Особливості промислового сектора пов'язані з тим, що в його основі лежить процес перетворення сировини, матеріалів і напівфабрикатів в кінцевий продукт. У зв'язку з цим інвестиційні проекти, що реалізуються в цій сфері, мають певну специфіку, яка має бути обов'язково врахована при розробленні бізнес - плану.

Бізнес-планування проектів, пов'язаних них з організацією промислового виробництва, необхідно починати з загальної характеристики ініціатора і складання опису продукції, яку планується виробляти. При описі продукції важливо відобразити дані про її конкурентних переваг перед аналогами. У маркетинговому розділі повинні бути відображені принципи ціноутворення, прийняття в галузі реалізації інвестиційного проекту, і аналізуватися рівень цін на аналоги, вироблені конкурентами.

Значною проблемою промислових підприємств є складність організації ефективної системи збуту. У зв'язку з цим в процесі бізнес-планування велика увага повинна приділятися планованим до використання каналах руху товару і розподілу продукції. Обов'язковою частиною виробничого розділу бізнес – плану є опис процесу створення кінцевої продукції з точки зору технології та характеристик основних коштів: повинен приводитися список основного обладнання, інформація про його вартості і вартості налагоджувальних робіт [4].

У виробничий розділ бізнес – плану бажано включити інформацію про постачальників сировини і матеріалів, а також про існуючих домовленостях про регулярні поставки, що є визначаючим чинником для

забезпечення безперебійності стадій виробництва і успішної реалізації проекту [5].

У фінансовий розділ повинна бути включена оцінка витрат на будівництво або оренду, а також на ремонт чи перепланування виробничого приміщення при існуванні такої необхідності. Також необхідно дати детальну характеристику структури собівартості продукції, одержуваної в результаті аналізу даних про поточні виробничі витрати на сировину і матеріали, що використовуються в процесі виробництва, амортизації, вартості комунальних послуг, поточний ремонт обладнання, податки та інші витрати, що виникають в ході виробничого процесу.

В одному з розділів бізнес-плану наводиться опис графіка реалізації проекту, де повинна бути представлена інформація про обсяги виробництва, терміни виходу на планову потужність, підготовчого етапу, який включає будівництво або пошук приміщення, проведення необхідного ремонту, придбання і монтаж обладнання, отримання ліцензій та пошук персоналу [6].

Сільське господарство багато в чому схоже з промисловим виробництвом, так як передбачає створення матеріальних благ, в той же час воно відрізняється тим, що створює продукцію тваринного і рослинного походження і використовує в процесі праці землю як головного засобу виробництва.

Серед природно-кліматичних і природно-біологічних особливостей сільського господарства, що визначають специфіку бізнес-планування, можна виокремити ґрунтово-кліматичні особливості, тривалість робочих періодів у виробництві, диференціація в собівартості і рентабельності окремих видів продукції, і найголовніше низьку швидкість оборотності оборотних коштів. На землю, яка є основою сільськогосподарського виробництва, не нараховується амортизація, і вартість землі не бере участі в формуванні собівартості готової продукції, земля має різну родючість, в результаті на окремих ділянках утворюється додатковий дохід, який впливає на остаточний фінансовий результат діяльності.

Погодні умови впливають на час і темпи проведення робіт, обсяг і якість продукції. Сезонність сільськогосподарського виробництва впливає на фінансові результати, які можуть бути визначені тільки в кінці року, а це веде до того, що господарства має створювати страхові і резервні фонди; сезонність виробництва приводить до того, що найбільшу питому вагу в джерелах фінансування оборотних коштів займають позикові кошти.

При поєднання двох галузей, таких як рослинництво і тваринництво викликає необхідність роздільного планування, обліку і фінансування по цих галузях. В залежності від ступеня приналежності до однієї з них для аграрних підприємств характерний певний склад основних фондів: у тваринницьких підприємств основне місце в складі основних фондів займає худоба, у рослинницьких - сільськогосподарська техніка [7].

Розвиток діючих сільськогосподарських виробництв є практично мало ефективним, оскільки вимагає значних капітальних витрат на реконструкцію. В Україні, незважаючи на підтримку сільськогосподарських підприємств з боку держави, організаціям аграрного сектора, особливо на теперішній час, складно обслуговувати кредитні ресурси, через що проект може не впоратися з обслуговуванням позики. Внаслідок цього, необхідно розглянути кілька сценаріїв розвитку ситуації.

Необхідно відзначити, що одним з головних завдань ініціатора інвестиційного проекту в даному випадку є оцінка можливих проектних ризиків та проведення аналізу чутливості проекту, який покаже запас фінансової міцності. Рекомендується проведення незалежного фінансового дослідження, яке допоможе визначити ступінь прибутковості бізнесу, а також об'єктивно розглянути проектні ризики з точки зору їх прояви і можливі наслідків, які можуть настати в результаті прояви цих ризиків. Внаслідок складності збуту продукції і сезонності основний акцент стоїть на питання реалізації продукції.

Таким чином, серед найбільш значимих чинників, що впливають на структуру та зміст бізнес-плану, є галузева специфіка інвестиційного проекту. Сільське господарство, з точки зору бізнес-планування, є доволі

складним так як в цій галузі створюється кінцевий продукт споживання. Особливості бізнес-планування в сільському господарстві пов'язані з наявністю природно-кліматичних і природно біологічних умов, що впливають на виробництво і знаходять своє пряме відображення в вимогах, які пред'являються до бізнес-планів аграрних господарств.

Бібліографічний список:

1. Енциклопедія бізнес - планів: методика розробки, 75 реальних зразків бізнес-планів / Горемикін В.А. - М .: Ось-89, 2007. - 1119 с.
2. Методичні рекомендації з розробки бізнес-планів інвестиційних проектів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [library.if.ua/ book /122/8077.html](http://library.if.ua/book/122/8077.html)
3. Абрамс Ронда. Як скласти най- кращий бізнес-план для будь-якої галузі і сфери діяльності: Forbes і Стенфордська школа рекомендують: / Ронда Абрамс. - СПб .: Прайм-Еврознак, 2008. - 536 с.
4. Збірник бізнес-планів з рекомендаціями і коментарями / під ред. В.М. Попова, С.І. Ляпунова. - М .: Кно-, 2005. - 336 с.
5. Методичні рекомендації з розробки бізнес-плану розвитку сільсько- господарського підприємства, селянського господарства / С.М. Чемезов та ін. - М .: Фінанси і статистики, 2003. - 24 с.
6. Бізнес-планування діяльності підприємств торгівлі / О.В. Борисова. - М .: Academia, 2009. - 207 с.
7. Бізнес-планування / М.В. Виноградова. - М .: Дашков , 2008. - 281 с.

Автор:
Науковий керівник
Завідуючий кафедри

Ковальов М.В
к.е.н., проф. Шиян Д.В
к.е.н., проф. Шиян Д.В

Опубліковано в авторській редакції